

Szerkesztési iroda:

Főpác, Osulak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdája,
ho. á a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A háromszéki „Háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
ként háromszor:
szerdán, pénteken
és vasárnap.

Előfizetési feltételek:
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.

Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlér sora 15 kr.

Hétfalu románaihoz.

Hosszúfalu, 1878. aug. 1.

Köztudat, hogy a nagy-szebeni gyűlés ki-
mondta a románok passivitását a képviselővá-
lasztásokkal szemben.

Sajnos, hogy ezen gyűlés határozata infal-
libilis dogmaképpen hirdették, mint a románok-
ra egyedül üdvöz — s még sajnosabb, hogy
épen azok, kik a nép felvilágosítására elsősor-
ban hivatva: a román lelkészek és miveltebb
egyének követnek el mindent arra, hogy a
román népet a választástól visszatartsák.

Alig egy éve, ugyanezen lelkészek és mi-
veltebb osztály fennhangon hirdették, hogy:
„jön a muszka, az majd csinál itt Daco-Romá-
niát”; a túlhízsekeny, vérmes reményeket azon-
ban maga az imádott muszka arcul csapta, de
az arcelsapás még úgy látszik, sokkal frisebb,
semhogy a román nép vezetői égre szóló má-
morukból felocsudtak volna. Még mindig Gor-
csakoff ur árnyában alusszák édes álmukat s
Daco-Románia fixa ideája lidércnyomás képen
nehezül mellükre most is, midőn a legszebb al-
kotmányos jog gyakorlásáról van szó. Ugy lát-
szik, ők nem tanulják meg (a köznép jól tudja),
hogy „itt élnek s halnod kell”.

Ha már a románok szembengyűlési többsé-
ge valóban üdvöket lel a nem választásban:
isten neki, legyen neki is jó napjuk; de hogy a
brassómegyei s különösen a hétfalusi románok
üdvét a passivitásban hol lehessen feltal-
álni: azt az adott viszonyok közt — véges
elmémrel felfogni egyáltalában nem vagyok
képes.

Ország-világ tudja, hogy Hétfalu és Brassó
város közt századok óta oly zavaros a jogvi-
szony, miszerint azt végre valahára országgyű-
lésileg szabályozni kell. A legislativa egyik tör-
vénycikkekben meg is ígerte ezen jogviszonyok
rendezését, azonban az ígért szép szó maradt
s a hétfalusi román és csángó lakosok ma is
— ma, midőn hűbéri viszonyról az egész or-
szágban jóformán szó sem lehet — Brassó vá-
rosnak csaknem 1514-beli urbérései.

TÁRCA.

Válasz a „Csiki apróságok”-ra.

(Vége.)

Julius 7-én egy gombaszédő szent-simoni jó
nőt közel falujához a medve összetépett, ugyanott
mindjárt hatodnapra egy szép tulkot, nem sokára
azután egy juhászotra támadott meg, kit jó ko-
mondora mentett meg a biztos veszélytől. Bizony,
a gyilkos fenevadat senki nem nevezte „toportyán
féregnek”-nek, hanem medvének. Már pedig a
hyobostának e megdöbbentő eseményről hozott s
ugy minden megrázó hírre, a nép az általa meg-
szokott elnevezést használja, távol minden kapko-
dástól, távol minden furfang-diktálta körülírástól.
De e lélektani igaz mozzanat nemcsak a népnél
van meg, hanem bármely tudós akademiáknál is.
Ha rögtön veszély éri, vagy hasonlóan forgott-
nak hallja érdekeltjét, nem stylizál, hanem a maga
néven kereszti meg, saját vagy barátja veszedelme
helyzetét. Ez ellen semmi kifogást nem tűr a psy-
chologia.

Megvallom, mit a t. iró a csikiakra ráfogott,
abból egy szó sem áll. Én többek előtt felolvas-
tam cikkét s annyira értetlennek találták, hogy
meg kellett magyaráznom, mire nem egy kellemes
szófordozatban nyilvánult észrevételük, de nem el-
lenem, hanem — —

De tegyük fel, hogy vannak egyesek, kik az
ily szó- vagy mondat-facsarban lelik kedvüket. S
ha igen? Kinek van megtámadásukra joga? Mi
közé bárkinek is avval, ha kutyákat „Burkusnak”,
„Drinának”, „Camied’ornak”, vagy „Tiszának”,
„Dunának” stb. nevezem, vagy ökrömet „Bódinak”

Nem feladatomban most azt vitatni, hogy vaj-
jon a hétfalusi urbéresesek voltak e 1848 előtt,
vagy sem (bár azok sohasem voltak, hanem a
város csak úgy a nyakukba szőta ezt a szép
titulust); de az a célja felszólalásomnak, hogy
kimutassam, miszerint a hétfalusi románok nem
követnek a többi románokkal szemben vévárul-
ást el, ha képviselőt választanak.

Hétfalunak, midőn külön választó kerületté
lett, valóban nagy előny nyújtott, hogy Bras-
só várossal szemben fennforgó jogi ügyei ren-
dezését az országgyűlésen egyszer már saját
választott képviselője által sürgethesse. S ime,
a románok saját, legközvetlenebb érdekeiket
akarják ignorálni, most, midőn a választástól
vissza kívánnak vonulni.

Ezen visszavonulás által pedig akkor, mid-
dön saját nemzetiükre nem hoznak semmi előnyt:
nemcsak maguknak, — hanem kárt okoznak a
velük együtt görnyedő és nyögő csángó ma-
gyaroknak is, miután csak összevetett vállal
volnának képesek a képviselőválasztásnál a szá-
szokkal megküzdni.

Ott van Hétfalunak s különösen a román-
oknak Romániávali kereskedelmi viszonya, juh,
gyapjú, tej, sajt, turó stb. üzlete; az utolsó
két évben épen a románok panaszkodtak oly
sokát, hogy kereskedelmi érdekeik nem méltat-
tattak kellőleg: kérdem, ezen érdeket érde-
keket nem egy saját választott képviselő vol-
na e legjobban hivatva az országgyűlés és kor-
mány előtt felfejteni és azoknak orvoslást ke-
resni?

Ott vannak a várossal szemben fennforgó
számtalan jogi kérdések, melyeknek előnyös,
vagy hátrányos eldöntésétől függ Hétfalu fel-
virágzása, vagy megsemmisülése; nem mondom
én, hogy az országgyűlés egy netalán megvá-
lasztandó szász képviselő inye szerint fogná el-
intézni ezen életbe vágó kérdéseket; de annyi
mindenesetre áll, hogy egy magyar, vagy ro-
mán képviselő, ki ama viszonyokat tanulmánya
tárgyává téve lépne be az országgyűlésbe, — ki-
mondhatlan előnyére volna Hétfalunak.

Világosítsák fel tehát Hétfalu román lel-

stb. Az ily divó elnevezések megvannak Európá-
ban úgy, mint Ázsiában. — Kérdem: kinek jutna
eszébe, hogy engem s másokat ilyenekért vádol-
jon? Ki foghatná józanul rám, hogy én, magyar-
nyelvűnk elnevezési megállapodása dacára, nem a
burkust tartom „Burkusnak”, hanem kutyámat,
nem a Dunát „Dunának”, hanem kutyámat stb.,
nem a medvét „medvének”, hanem „toportyán fé-
regnek”? Mi köze bárkinek is avval, ha azt mon-
dom: a „Duna” megmarta a malacot, vagy a „ke-
cégő fenémét” rozslu igazította meg az órást? Ez
egyedi dolog. Az egyedi tulajdon vagy szeszélyt,
— mely mindig megjárja ily alakban, — egy nem-
zet vagy vidék ráfogott szokásává tenni logikát-
lan eljárás.

Igazat adok a t. írónak abban, hogy a „csiki
ember, mikor menydörög, azt mondja: „görgöget”;
s így folytatja tovább: „tehát „menyörgöget”, a mi
furcsa valami, annál is inkább, mert ritkán for-
dul elő nyelvünkben a d betűnek g vel való föl-
cserélése. Példája ez a szó (görgöget) a nép szeszé-
lyének.”

Megbocsát a t. iró! én épen e sajátos pro-
vincializmusban keresem okát annak: miért fárad-
tott annyi egyes jeles nyelvutató és miért fárad
ma is a tudományos akademia. Lehetleg kimerít-
endő nyelvünknek akar szert tenni. Az ok elcsik,
ha minden vidék egyformán szól, beszél s gondo-
latait kifejezésére ugyanazon szókaltot, vagy mon-
dat-összetételt használ. A vizsgáldó ész nyomaté-
kos érve épen arra van felfektetve, hogy mennyire
egyezik meg, vagy tér el vidékenként a dialektiz-
mus, mit tartott meg a nép ősi szólamáiból s mit
lehetne abból alkalmazni az irodalmi nyelvre, ho-
gyan lehetne ennek és ennek a szógyökönek ere-
detére szónyomozólag juthatni? stb.

Na, lássa az igen t. iró! ez a szó görgöget, mint

készei és mivel fia a román népet speciális
érdekeiről és hassanak oda, hogy a magyar
választókkal egyetértve, válasszanak oly kép-
viselőt, ki Hétfalu érdekeit Brassóval szemben
meg tudja óvni; mert különben, ha a hétfalusi
kérdés kedvezőtlen megoldást nyerend rájuk
nézve, vagy a Romániával folytatott kereske-
delem egyben-másban — a miatt, hogy nem
lesz, a ki felsőbb helyen érdekükben hasson —
akadályokba ütközend: a szebeni gyűlés elva-
kult többsége nem fogja Hétfalu anyagi hátrá-
nyait saját zsebéből helyre pótolni.

B-e I-n.

*Az osztrák-magyar vámkonferencia a „B. C.”
értesülése szerint f. hó első felében fog összeülni,
hogy kidolgozza azon instrukciókat, melyek a kül-
ügyi államokkal később viendő vámtárgyalásoknál
irányadók lesznek.

A német kormány most már hivatalosan jelen-
tette, hogy szeptember elsejétől kezdve kész az al-
kudozások megkezdni. Az olasz kormány, mely
már kijelölte a megbízottakat is, szintén hajlandó
ugyanazon időben tárgyalni. Különös figyelmet fog
az osztrák magyar vámtervezetlet a keleti tartomá-
nyokkal kötendő szerződésekre és az ez irányban
folytatandó tárgyalásokra fordítani. Szükséges nem-
csak Szerbiával, hanem a török birodalommal is
új szerződést kötni; erre vonatkozólag már van is
egy terjedelmes előmunkálat, mely a szükséges
adatokat tartalmazza.

Szerbiával rövid idő múlva fognak már a rész-
letes tárgyalások e tárgyban, valamint a vasutacsat-
lakozás, illetőleg kiépítés tárgyában is megkezd-
ni. Ezuttal arra akarunk figyelemfelhívást, hogy ezen
vasutacsatlakozásra vonatkozó eddig megjelent hí-
rek nem birnak tényleges alappal, miután ez ügy-
ben még nem történt semmiféle határozat a ma-
gyar kormány részéről. Annai azonban kétségtelen,
hogy a magyar miniszterium elkerülhetlen szüksé-
gesnek tartja a fővárost egyenesen és a legrövi-
debb uton vasuti vonallal összekötni a szerb és
azon át a török vasutakkal.

A keleti kérdés.

Hercegovinában — mint 31-i táviratok jelentik
— összehűződés volt török katonaság és hazatérő
menekültek között: számos menekült lemeszárzoltat-
tott. — Az osztrák magyar csapatoknak a hercego-
vinai részekbe való benyomulásáról eddig még

a dörget hangutatózó — onomatopoeia. — Hogy
melyik jobb a kettő közül, az az izlés dolga. Ismer-
tem egy igen szép tehetségű honfit, ki mint ma-
gasra kinőtt szellem, a gyulafehérvári kanonoki
stallum diszkrét tündöklött. Ő az ilyen nyelvi-
vitakozásnál rendesen ezt hozta fel: „mondják
meg urak, melyik elnevezés jobb: a „bong”, vagy
a „gomb”?

Hogy a d, g helyett, lágyabb lehetne Há-
romszéken is divik, az a tek. szerkesztő ur is ész-
revehette. Még a miveltek is a „nagy”-ot „nad”-
nak, a „nagy”-ot „vad”-nak ejtik ki. Vagy még
ma is a régibb szabásu uraknál nem olvassuk-e
„vannak”, vagy „vagynak” helyett „vadnak”-ot?

Holmi éleskedőtől hallottam azt is, hogy a
csikiak a golyát „rėti huszárnak”, a varjút „mezei
bakancsoknak” nevezik. Csupa ráfogás. De azt tu-
dom, hogy Háromszék felső vidéken a golyát „kosz-
tának” titulálják; hogy mi alapon, azt bajos volna
meghatározni. Emlékszem gyermekkoromból, hogy
Kézdi-Vásárhelyen egy jómodu negocás a boltjával
szemben lakó örmény kereskedő társát — kinek,
habár rozslu ment üzlete, de feszes, lenező maga-
tartásából nem engedett semmit — vásárlói előtt
ékek elcelte: „Olyan gangosan sétál az örmény az
üres boltjában, mint a kosztá a lekaszált réten.”

Majdnem feledém a „menyörgöget”-re észrevé-
telem megtenni. Ez összetett szót soha nem hal-
lottam a néptől a felhők hevesebb természettani
működésére alkalmazni; ő ezt egyszerűen — per
eminentiam — „görgöget” és nem „menyörgöget”-tel
fejezi ki. Egyébiránt is természettani szempontból
ítélve, hibás e kifejezés is: menydörög, v. meny-
dörög. Nem a meny dörög, hanem dörögnek a lég-
körnek hozzánk legközelebb eső felhőoszlopai.
Okát minden kis tanuló tudja.

nem érkezett tudósítás; itt valószínűleg nagyobb óvatosság szükséges az okkupáció végrehajtásánál, a mennyiben számítani kell az utóbbi napokban sokat emlegetett lehetőségre, hogy itt egyes szervezeten bandák ellenállást fognak megkísérteni.

Küldöttségek Boszniából. Mai távirataink egyike értesít a zavargásról, melyet a népbüjtogató Hadsíj Loja Serajevóban támasztott, s mely a kormányzó letételével és a fegyvertár kirablásával végződött. E zavargást már több nap óta előreláták a mérsékelt és vagyonos elemek s Serajevóból már több előkelő törökökből álló küldöttség indult utra, hogy Philippovics bárót az okkupáció gyors keresztülvitelére kérje; a küldöttség azonban még utban volt, midőn a zavar már kitört a boszniai fővárosban. Melkovicban viszont hercegovinai katolikusok jelentek meg hasonló célból; Mostarban a serajevoihoz hasonló zavargástól tartanak.

Olasz jó szomszédaink. A „La Nazione” a Bosznia-Hercegovina megszállására vonatkozó proklamációt kivonatolva közölte, azt a következő megjegyzéssel kíséri: „A proklamációban a megszállás tartamáról nincs említés téve, ugyiszer Boszniának jóvendőbeli uralkodója sem említették. A boszniai állapotokat illetőleg minden bizonytalanságot hagytak s az elintézetlenség és idegenlenség jellemzi az egész Boszniai ügyet. Egyébiránt nem idegenlenség alapszik-e az osztrák-magyar birodalom dualistikus állami formája? s nem idegenlenség-e maga a Habsburgok birodalma?” — Mindinkább igaznak bizonyul, hogy az olasz sajtóhírekkel szemben nagyon kár oly türelmesnek és nagylelkűnek lenni.

Brood, jul. 30. A Száván való átkelés a legnagyobb rendben történt meg. A török határőrök mélyen aludtak, midőn az osztrák csapatok bosnyák területre léptek; fölbredvén vonakodtak letenni a fegyvert; végtére, midőn négy ember eliramodott közülük, elszánták rá magukat; a török vicemajor tiltakozott, de Philippovics nem fogadta el a tiltakozást.

Bécs, jul. 30. A „P. Corr.” jelenti Bukurestből: Az oroszok előkészületeket tesznek, hogy közvetlenül a berlini szerződés ratifikációja után birtokukba veszik Bessarabiát, azért az orosz csapatok Bessarabiába vonulnak a Dobrudzából, a román hadügyminiszter pedig a Dobrudza megszállására szükséges csapatok kijelölésével foglalkozik.

A bevonulás Boszniába.

Vasárnap este 10 órakor érkezett a császári cabinetirodából a parancs, jelenti „N. W. Abendblatt”, Bródból, hogy hétfőn kora reggel történnék meg a bevonulás.

A 13. hadtest parancsnoka tehát parancsot adott a 6. hadosztály 11. dandárának, hogy reggel 10 órakor utra készen álljanak.

A kijelölt órában Tegethoff hadosztálytábornok is megjelent az átkelésre kijelölt helyen, hol a hidászok kivül a 7. huszárezred egy százada és a 27. vadászászlóalj is utra készen állott.

Pontban 6 órakor mondták ki a parancsot „hajóra szállni.” A pionnierek a pontonokba ugáltak, fölvettek az említett huszárezred egy századát és a fölállított vadászokból egy századot és a tulsó partra vezettek. A katonák elhagyták a pontonokat és néhány pillanat alatt elérték a bosnyák partot.

Minthogy már — székelyesen szólva — beleerédtem a beszédbe: egyet-mást elmondok.

A csiki székelés asszony jó dolgu, de iszákos férjét ezen, más vidéken egészen szokatlan kifejezéssel jellemzi:

„A lelkeadta elég jó dolgu, de a mit keres, — mind egy cseppig meggya.”

Átvitt értelemben egyik nagyszorgalmu, szép tudományu barátom sok alapos nyelvi értekezései azt az elismerést nyerték, hogy egy furfangos játékos élcélőnek könnyen odavetett elmés hóbortját „mind egy cseppig meggya”.

Ugyanis ő egyik heti, de már megszünt kiváló tudományos lapban a székelőföldön mindenütt közhasználatban levő „ni”, „niti” ragot egyértékűre akarta irodalmilag is emelni a „hoz”, „hez”, „nál”, „nél” raggal; például:

— Hová mész?

„A kántorni.”

— Hol voltál?

„A papniti.”

Fogja magát erre az elmés pécsi tanár s többek közt így reflektál a „ni” és „niti”-re:

Ismerék egy falut, hol a község biróját „Toj”-nak hívják. Megy egy kis lány az utcán; kérdi tőle:

— Hová mész?

„Tojni!” (azaz Toj biróhoz.)

Szegény jó barátom, ez egyetlen elmés viccel összes e nemű tudományos értekezései „mind meggya”!

Nem ohajtom, hogy a „Csiki apróságok” írója is így járjon. Nem, sőt kérem, hogy összegyűjtött szókincseit időnként e becses lapok hasábjain közzölje, de — ha szabad figyelmeltetnem — behatóbb kritikával. Nem kell soha a „petitio principii” fogásból kiindulni, — mert az okvetlenül tévútra vezet.

Balás Antal.

Az átkelés helyétől néhány lépésnyire állott a török vámház, melyben körülbelül egy tucat vámőr aludta az igazak álmát.

A vámházat rögtön körülvevők katonáink és az őrt fölszólították fegyvere átadására. Ez azonban csak akkor engedelmessé vált, mikor négy ember előállott és a fegyvert készen tartotta; ekkor az őr morogva és fejszéjével átadta fegyverét. Ez alatt a társai fölbredtek és bámultak rajta, hogy honnan nőtt ki a földből ennyi gyaur.

A vadászokat vezető őrnagy sommátiójára összedugták fejüket, haditanácsot tartottak, és csakhamar elhagyták az őrházat, előre frontba állottak és néztek, hogy mit fognak tenni katonáink.

A kis helyőrség parancsnokát, a kollasait vagyis vicemajorát is fölverte a trombitázás és a kajmakam kíséretében egy csónakon a helység felé jött, a hova Philippovics is megérkezett volt. A kis csónak egyenesen oda tartott, a hol Philippovics állott Tegethoff és Köpfinger tábornokok közt.

A kolasassi Philippovichhoz ment és egy ötpeccetes levelet adott át neki; kérdezte, hogy mi a tartalma, az felelte, hogy ez a fényes porta tiltakozása. Midőn a főparancsnok vonakodott azt elfogadni, a török letette azt a főparancsnok lábához és eltávozott, beleült társával a csónakba, és a tulsó partra visszament.

Most minden irányban előrehatolnak a vadászörmszek és az egy negyed órányira fekvő Török-Bródhoz is elérnek.

A 2000 lakost számláló városkában nagy lett a rémület a mohamedánok közt: az asszonyok és gyermekek kiáltoztak és menekültek. És csak tisztjeik rábeszélése volt képes őket megnyugtanni, hogy nem lesz semmi bajuk.

Ezalatt 7 óra lett. A tábornagy folyton értesülve volt a tulsó parton történekről most tehát parancsot adott a hidverés megkezdésére.

A 200 lépés széles folyót alig 7 negyed óra alatt áthidalta a pionnierek. 9 óra előtt néhány perccel készen állott a hid.

A tábornagy parancsára körülbelül 12 szekeket vittek a hidra, hogy megpróbálják azt.

Bolz ezredes által vezényelt dandár-előhad éle 10 órakor érkezett a Száva partjára. A dandárnok leeresztett karddal fogadta a parancsot az átkelésre.

A 7 huszárezred két századát előparancsolják, leszállítják lovaikról s azok kantárszáron vezetik át a hidon lovaikat.

Ekkor a Ferenc Károly ezredre (pécsek) került a sor. Ez zsebzóval és kibontott zászlóval ment át a hidon.

Ezután két genie-katona lépett a vezér elé óriási zászlót vité magukkal, melynek terhe megnyomta őket. A hadvezér érintette a zászlót, és megparancsolta, hogy tűzzék ki arra az árbcra, melyen eddig a félholdas zászló lobogott.

Ekkor a hegyi ágyukat vitték át az apró csontos lovak, melyeket végtelen sora követett a teherszállítóknak.

Ekkor a bródi várban is megszólaltak az ágyúk melyek zászlókn kitűzését üdvözölték. Természetesen sokkal később mint az kitűztetett mert a főparancsnok tartott tőle, hogy a lakosság közt az a hír terjedhet el, hogy az átkelés nem történt meg vérontás és nehézség nélkül.

Most jelentette Polz ezredes, hogy előhadával befejezte az átkelést.

A tábornagy összegyűjtötte az előkelőbb tisztjeit és megelégedést fejezvé ki, a várban levő zászlóra távozott.

Gradiskából, Schamachból Kostanjicából szintén jelentik, hogy ott is példás rendben történt meg az átkelés.

Gradiskában, hol Württemberg herceg kelt át a Száván, a török katonák tisztelegtek az osztrák csapatoknak és zárt rendben vonultak vissza Banjalukába.

Rendtelenség sem fordult elő, csak néhány excedáló bosnyákok, ezek legtöbbször görög valóságok, fogtak el és a dandárparancsnokság elé vitték őket.

Négy irányban folytatják az ország belsején való előnyomulást. A lakosság egészen lecsendesedett és kivétel nélkül dicsérik katonáink magatartását. Azt hiszik, hogy 14 nap alatt Szerajevóban is lengeni fog zászlóink.

A csatornázás közegészségügyi szempontból.

A köztisztaság és főképen a közegészség kívánalmainak kielégíthetése szükségessé teszi, hogy a városok és községek többé-kevésbé rendszeres és köteleletes módon, de mindenesetre el legyenek látva csatornahálózattal. Annál tökéletesebbek és egyszerűbbek kell lenni egy ilyen hálózatnak, minél fejlettebb, tehát minél nagyobb és népesebb egy város, mert annál nagyobb szükség van arra közegészség szempontból, s annál könnyebben létesíthető az a költségek tekintetéből. Gyakran el lett már mondva s a statisztikai kimutatások folyton tanúsítják, hogy — különben egyenlő körülmények között — sokkal kisebb a halandóság ott, hol a város csatornázása célzerűbb és tökéletesebb.

Természetes dolog, hogy pár száz lélekbeli álló község nem utánozhatja Páris csatornázási rendszerét, mert erre egyszerűen képtelen, de hogy tehetséghez és fekvéséhez képest mindent meg

tegyen arra nézve, az nem csak kívánatos, hanem kötelessége is.

A csatornahálózat szükséges az eső- és háztvíz, az utcai és házi szemét eltávolítása végett s a szerint a mint az ürülék is abba vezetettik, vagy külön lesz kihordva, két förendszere van. Nem célom ezeknek fejtegetésébe bocsátkozni, mert ez igen messze vezetne, csak néhány észrevételt szándékoszom tenni városunk csatornázási kérdéséhez, mint-hogy épen jelenleg van folyamatban — helyesebben szólva szünetelőben — utcáink rendezése, a magassági viszonyok egyenletesítése és az utburkolás.

Epen az e körül tapasztalt eljárás indított arra, hogy a csatornázási ügyről megemlékezzem.

Valamennyi csatornarendszer meggyezik abban, hogy az eső- és háztvíz azokon vezetettik el, és hogy az ártalmas kigőzölögés megakadályozása végett az egész hálózat földött. Mit tapasztalunk nálunk? Azt, hogy itt csatornázás abszolút nem létezik. Avagy annak lehet-e nevezni azon vízvezető árkt, mely a piciától az Olt-utca felé a kocsiút közepében végig húzódik? Ez veszi fel ugyan a házi vizet és szemetet, mely az egészség kárára, minden udvarból undorító büzzel kiszivárog, de hogy azt elvezeti-e száraz időben, arra nem figyelt senki. Hogy pedig azon árok nem csatorna, azt belátja mindenki, mert a csatorna legelső kellékét is nélkülözi, mely szerint földött legyen.

De ez még mind megengedhető volna, ha gondoskodni lehetne arról, hogy ezen árkt folytonosan tiszta víz mossa, mely az udvarokból kiömlő tisztatlanságokat magával ragadva, elejét venné annak, hogy a rothadó anyagok mérges kigőzölögése — a levegőt fertőztetve — ragályos betegségeknek ha nem is épen szülője, de mindenesetre hatalmas előmozdítója legyen. Másfelől pedig csakis az esős időben összegyűlő vízmennyiségnek korlátozhatása tanuszkodhaték ilyen nyílt árok célszerűsége mellett, de a jelenlegi állapot — midőn az utca eső esetén inkább hasonló patakmederhez, mint utcához — épen türehtelen, s egy város kényelmi igényeinek semmi esetre nem felel meg, hogy a járókelők bokán felül vízben evickéljenek gázló madarak módjára.

Még egy évvel ezelőt a kis piac bal oldalán földött sánc húzódtott végig, mely a szabályozás miatt be lett töltve. Hogy azon sánc el lett volna látva egy csatornától követel kélekkel: nem állítom, de bizonyos az, hogy inkább megfelelt céljának, mint a jelenlegi nyílt árok, már csak azért is, mert — noha csak deszkával — földve volt s a közlekedést nem akadályozta.

Mielőtt az utcák burkolása megtörténne, kívánatos lenne a csatornázási kérdést megvitatni; addig nem késő, de azután háromszoros költséggel is nehezen lehet elérni azt, a mit jelenleg mérsékelt kiadással. Ha így marad az utcák vízelvezető berendezése, akkor valószínűleg megtörténik, hogy télen, mikor jó fagy van: korcsolyák kell lábainkra fúzni, hogy a jégén végig sikamoljunk.

Gyárfás Gy.

Kossuth Lajos

levelet intézett Mezey Ernő urhoz, melyben őt — választóinak ajánlja. A levél szerint, mely az „Egyetértés”-ben jelent meg, sajnálatlalt értesül arról, hogy a „gyomai kerületnek különben független érzelmi választói közt akadnak olyanok is, kiket vallási tekintetek tartóztattak a M. Ernő zászlója körüli tömörüléstől.” Ez elfogulatlan választók számára, kiknek nyilván a jelölt zsidósága nem tetszik, Kossuth a következőkben jelzi a maga álláspontját, mely — mint látjuk — még mindig engesztelhetlen ellentétben áll a Magyarország érdekében egyedül kívánatos dualizmussal:

„Akár mi történt is a multban, annyi bizonyos, hogy a helyzet most egészen különbözik az 1868. óta történt választások helyzetétől.

Annak az országgyűlésnek, a mely feladva a personalis uniót, e szerződésileg kikötött alapfelteletét a Habsburgház uralkodásának Magyarországon, ennek helyéb: a közösigyes rendszert varrta a nemzet nyakába, erre egyáltalában nem volt mandatum a nemzettől.

Az az országgyűlés pártkülönbség nélkül a Deák Ferec által szerkesztett 1861. felirat alapján kapott a nemzettől mandatumot.

Az a felirat nem egyéb, mint egy hatalmas parafrázisa annak, a mit őseink egy alaptörvényben, melynek megtartására magát a már örökösödési joggal országlo uralkodó ház esküvel kötelezte, akként fejezték ki, hogy ámbár a trónörökösödés rendje ugyanaz Magyarországon, mint Ausztriában, következésképp ugyanazon személynék kell országolni Magyarországon, a ki az ezzel együtt elválaszthatlanul birtoklandó osztrák tartományokban országlo, mindazonáltal Magyarország szabad és független ország, egész kormányzati rendszerében önálló és semmi más nemzetnek vagy országnak nem kötelezett.

Ezen közjogi állás fenntartására és biztosítására adott a nemzet mandatumot 1865-ben.

És az az országgyűlés nemcsak fen nem tartotta, de sőt egyenesen feladta azt, a minek fenntartására a nemzet által megbízva volt.

Tehát a közösigyes rendszer behozatala nem bir valódi joggalappal. Az nem volt jogszerű cse-

lekvény, hanem egyenesen egy parlamenti árlamcsiny. (!)

De hát miként történhetett, hogy a nemzet ekkor a választásoknál ezt azt államcsinyt, az elvállalt képviselői kötelezések e rémületes megszégését el nem vetette?

Ennek oka azon határtalan bízalom volt, melylyel a nemzet Deák Ferenc iránt épen az 1861-ki felirat következtében viseltetett.

A nemzet többsége azon nézetből indult ki, hogy az csak még sem lehet oly rossz, hogy még csak k sértetlet se érdemeljen, amit az a Deák javasol, aki 1861-ben az ország jogait oly hatalmason védte s a nemzet érzelmeit oly hiven tolmácsolta.

Tehát adjunk tért a kísérletre. Lássuk, teljesednek-e azon várakozások, melyeket Deák Ferenc kilátásba helyezett.

Aztán a nemzet azon nézetből indult ki, hogy Deák Ferenc elismerte ugyan, miszerint műve nem tökéletes, nem felel meg a nemzet jogos és méltányos igényeinek, de azzal biztatott, hogy alapot nyújt a javításra, javulni fog.

Hát a nemzet azt mondta, Deák okos ember, tudja mit beszél, tíz év nem a világ, türrünk, tíz év múlva a dolog majd javítva lesz.

Ez volt a nemzet álláspontja az 1868. ótai választásoknál.

De most a helyzet egészen más.

A kísérlet megtörtént, s a tíz éves tapasztalás a közügyes rendszert mind külbiztonsági, mind belserveszkedési, mind politikai, mind közgazdasági, mind szellemi, mind anyagi tekintetben a leghatározottabban elítélte; és azt is bizonyította, hogy ezen az alapon egyiket sem lehet azon két cél közül elérni, melyeket Deák kilátásba helyezett: sem az osztrák birodalom népeivel nem lehet barátságos egyetértésre jutni, sem az alkotmányos életet valóssággá emelni az országban.

Választási mozgalmak.

Nagy-Ajta, 1878. júl. 28.

Tekintetes szerkesztő ur!

A nagy-ajtai választó kerület derék képviselőjelöltje Bartha János ur mintegy 700 választó jelenlétében ma tartá meg Nagy-Ajtán-emelkedett szellemű szabadelvű programbeszédét. A rövid, de velős programot a választók zajos tetszés és lelkes éljenzessel fogadták, és valóban méltán, mert közszertartás és tiszteletben álló képviselőjelölt ur nem mondott a választókat elámuló hangzatos frazisokat, nem ígérte meg megválasztatása esetén ilyen meg olyan nagyszerű dolgokat fog mivelti, hanem igen is ígérte azt, miszerint azon leendő, hogy Erdővidék mind anyagi, mind szellemi tekintetben haladjon és gyarapodjék. Igérte, miszerint megválasztatása esetén teljes erejéből oda fog hatni, hogy Erdővidék, mely jelenben mely megyéhez tartozik, egyesítessék, s ez által képesítve legyen összetett erővel jólétben munkálni. Valóban ideje is volna ezen abnormis állapotot megszüntetni, s azon községek, melyeket a természet együgyű alkotott, nem indokolható érdekekből továbbra is elkülönítve nem nyomorgatni. Igérte, hogy megválasztatása esetén oda fog működni, hogy az Olt folyam, mely gyakori káros kiöntései által terményeinket csaknem minden évben legnagyobb részben tönkre tette és teszi, szabályoztassék. Az erdőterjesztő leendő igen tisztelt képviselő uratak szívesen kérjük egyesüljenek ezen fontos ügyet az Olt folyam szabályozásának illetőleg, mert ennek létesítése által nemcsak a kicsiny Erdővidéknek, hanem az egész Erdélynek kimondhatatlan nagy szolgálatot tesznek. Törekedjenek arra, hogy a haza benn legyen boldog, künn pedig tisztelt.

Nekünk, kik Erdővidék anyagi és szellemi jólétét szívünkben hordjuk, jól estek azon ószinte szavak, melyeket szeretve tisztelt képviselőjelöltünk ezen irányban mondott, mintha csak a mi gondolatainkat, a mi ószinte érzelmeinket tolmácsolta volna, s valóban azokat is, mert hisz az mindnyájunk előtt ismeretes, hogy képviselőjelöltünk, mint vidékünk szülötte sokoldalú összeköttetéseivel fogva minket, a mi szükségleteinket, óhajításainkat legjobban ismeri és tudja, s multja feljogosít azt hinni, hogy jövőben is tisztességes fegyverrel csak előhaladásunkat, jólétünket fogja védelmezni.

Addig éljen, míg a honnak él.

Egy választó.

K.-Vásárhely, 1878. júl. 31.

Tekintetes szerkesztő ur!

Pap Lajos urnak K.-Vásárhelytől 1878. július 28-án tartott követi beszámolója alkalmával az 1878. évi 24-ik törvényi cikk értelmezése felett vita fejlődött ki, az a következő sürgönyváltást eredményezte:

I.

Nagyméltóságu pénzügyminiszter ur

Budapesten.

Félreértések elhárítása tekintetéből esedezünk felvilágosítani arról, hogy az 1878. évi 24-ik törvény hatályon kívül tette-e az 1868. évi 16. törvény 12. §-ának székelyföldre vonatkozó azon részét, a mely 2 frt évi általános mellett, pálinkafőzést engedélyezett? Válasz fizevte.

Szabó Dénes és társai.

II.

Szám 43201.

Szabó Dénes és társainak

Kézdí-Vásárhelytől.

(Feladott Budapest vár 1878. júl. 30 d. u. 2 óra 55 perc.

Székelyföldre nézve pálinkafőzés iránt eddig fennállott kedvezmény, új szeszdó törvény által megszűnt.

Nem tehetjük, hogy ezen sürgönyök szövegét az annyira érdekelt székely népek tudomására ne hozzuk és azokra vonatkozólag a következő megjegyzéseket ne tegyük.

Nem azért vádoljuk Pap Lajost és a székelyföldi követeket, hogy ezen törvény így jött létre, mert ha az országgyűlés többsége így akarta, nekik is meg kellett hajolni előtte, de vádoljuk azért, mert eljárásaikból kitűnik, hogy ők ezen törvény alkotásakor vagy jelen sem voltak vagy elég lelkiismeretlenek voltak nem gondolni azon sok ezer szegény családra, mely most életmódjának egyik legfőbb alapját veszti el.

Nem pártkérdés ez és mi nem vitatjuk ki volt és ki ellenzéki képviselő, hanem csak azt, hogy volt-e valaki a székely országgyűlési képviselők között, a ki ezen törvény tárgyalásakor felszólalva, bár csak figyelmeztette volna is az országgyűlést ennek káros következtetéseire s ha a törvénynek így értelemben való létrejövétől meggátolni nem tudta, a népet értesítette-e róla, miszerint vagy kérelmezzen ellene, vagy rendezze jó előre ügyeit a szerint?

Ha volt ilyen képviselő, az akár kormány-párti, akár ellenzéki lett legyen, becsületesen és hiven képviselte választóit, de nálunk Pap Lajos nemcsak ezeket nem tette, hanem midőn most, beszámolójakor ez irányban felvilágosításra kérést, elég lelketlen volt tovább is tévelygésben hagyni az embereket az által, hogy a nagy közönség előtt ezen szavakat mondotta „az új törvény a régivel nem ellenkezik, tehát biztosított önöket, hogy a székelyföldi pálinkafőzési kiváltsága nem törtétezt el.”

Már most az új törvény szeptember 1-én életbe lép és kérjük mi lesz annyi sok ezer szegény család kicsi üstjével? Mert igaz, hogy lehet ezután is vele főzni, csak hogy a mig mostanig egész évre fizetett 2 frot, jövőben tán egy hónap alatt 3-4 annyit kell fizetni.

Nincs tehát egyéb hátra mint az, hogy: 1) a közönségek kérelmezenek magas-kormányunknál azért, hogy a szeszdó-törvény életbeléptetésénél vételesség figyelembe, miszerint az 1869. április 11-ről 11801. pénzügyminiszteri sz. a. lebecsült miniszteri rendelet értelmében, a jelen 1878. január 1-től december végéig terjedő időre már be van szedve a 2 f. r. átalány s így azokra nézve, a kik azt befizették, a törvény szeptember 1-én nem lép életbe.

2) A megválasztandó képviselők komolyan utasítassanak az októberben megnyitandó országgyűlésen, lehetőleg már az év végéig egy kiegészítő póttörvény alkotását eszközölni s a törvényalkotást jövőre lelkiismeretesebb figyelemmel kísérni és a népet ilyen kellemetlen meglepetéseknek többé ki nem tenni, mert a kormányban millió meg millió felé kell figyelmét kiterjeszteni s méltányosan őt sem lehet vádolni, ha a nép érdekei felett öröközni hivatott képviselőnek hanyagsága vagy gondatlansága miatt felszög törvényeket hozhatnak.

Több polgár.*

K.-Vásárhely, 1878. júl. 31.

A képviselőjét ezéltől hat évvel egy szívvél lélekkel felkeltés utján megválasztó város, ma már pártokra szakadva, s fájdalom! ezéltől két héttel a szabadelvű párt hívei két egyén körül csoportosulva, csak személpárta voltak oszolva, ma már két elvi párt szakadva: három képviselőjelölt körül csoportosult. Nevezetesen a szabadelvű párt hívei volt igen tisztelt képviselőnk Pap Lajos ur, és magának nagy népszerűséget kivívott polgármesterünk Nagy Gábor ur mellett állanak. Ezen utóbbinak pártja nagy, s ha a szélsőbal, melynek tagjai naponként szaporodnak a történelmi emlékü Szemere Bertalan unokaöccse, Szemere Emil feléptetett szélsőbal, vagy közjogi ellenzék jelöltje mellett, a választás napjáig szétülnek úgy minden bizonnyal győz s így K.-Vásárhely szabadelvű képviselőt küld; változás csak a személyt illetőleg lesz.

Ma tartotta beszámoló beszédét Felső-Féher-megye volt képviselője gr. Nemes Nándor azon választói előtt, kik az új felosztás szerint ma Háromszék-megyéhez tartoznak. Beszámoló rövid beszédét az „Unio” kertben tartotta, mit természetesen ebéd követett.

Szerkesztő ur engedelmével legyen szabad a „Nemere” f. évi 63. számában K.-Vásárhelyről Pap

*) E levél a következő sorok kíséretében küldetett be: „Zomoruan látom, hogy a nép nagy része, érzelmeinek nyilvánításában ferde utat jár, mert a kormányt vádolja s az ellenzéket kedvelő legkedvezőbbükkel h szentül fel, holott a kormány legkevésbé sem lehet hibás, hanem sokkal inkább az egyes képviselő, a kik úgy látszik sok dolgait miatt nem értek rá még csak tudomást is szerezni arról, hogy képviselősködésk ideje alatt minő törvények alkotottak. Azt épen úgy nem érik, mint a távol levő egyszerű emberek s alkalmat nyújtanak a legkellemetlenebb meglepetésekre. Pedig ha csak egy felszólalt volna, talán a kormány is figyelemmel lett volna rá, vagy ha meggátolni nem tudták, küldték volna ide haza értesítést.

Lajos ur beszámolásáról irt „minden megjegyzés nélkül” közölt levélre szerény észrevételt tenni.

Nevezetesen: Pap Lajos ur, igen tisztelt képviselőjelöltünk ügyének felelet sokat ártott az „intelligencia” nehány tagjának kimagyarázhatlan személyeskedése, melyet Nagy Gábor urral szemben elkövetett, s mely képes volt többeket megingatni P. L. aivei közül.

Sőt ártott nézetem szerint P. L. ur ügyének maga „Egyik” ur is, levelében használt „éretlenség” s „proletariuskok” kifejezésével. Tisztelt „Egyik” ur úgy látszik nem tudja, hogy kis városunk 3-ik helyet foglalja el Magyarhonban az iparos foglalkozásra nézve; nem tudja, hogy 5000-ot pár százzal meghaladó lakóinak 28-10%-ka tisztán iparos s így nem lehet „proletarius”. Becsületes életű s mint szorgalmas, munkás név tekintélyesen járul hozzá a haza közügyeire s így nem „proletarius.”

A mi a kis és nagy ústók ügyét illeti: erre felvilágosítást adott a nagyméltóságu pénzügyminiszterium 43201. sz. a. küldött távsürgönyének következő szövegében: „Székelyföldre nézve pálinkafőzés iránt eddig fennállott kedvezmény új szeszdó-törvény által megszűnt.”

Végül megjegyzem, hogy Szemere Emil közjogi ellenzék jelöltje augusztus 1-én érkezik városunkba s 2-án tartja meg programbeszédét.

Másik.

Fürdői levél.

Zajzon, 1878. július 29.

(A zajzoni személybiztonság, — a közönség, — a zenekar, — egy rögtönzött táncvigalom)

Van valahol a havasok aljában egy hely, a melyet Zajzonnak neveznek. Itt vannak savanyúvíz források, melyek állítólag különféle betegségek meg nem gyógyítására alkalmasok.

Itt e fűrdőhelyen, mert — megjegyzendő, hogy fűrdő, — Brassó városa tart, vagy is a fűrdő ivadra (ezelőtt idény) kirendel egy fűrdőbiztos, ki aztán a vendégeket alkalom adtán meg is szokta büntetni.

Több esetek közül exempli causa álljon itt a következő: Azon nap, mely a. Ch. 1878. júli die 28. volt, midőn a vad fatum engem is — korhadt, csuszos csontjaim dacára — e fűrdőre sodort, több állítólag tömösi mérnök jött egy kocsin, élvezendő a nyirkos föld üdítő hatását. Hanem mielőtt Zajzonban e dicső élvezethez jutottak volna: a sors a fűrdő felügyelő ur kezgelmeiből még egy kellemes meglepetést tartott fenn számukra a későbbi élvezetek előlélletétől.

Ugyanis ezen urak, mint azt már ily gavalé-roktól meg is várja a világ, körül-belől lovakkal jövének, s minthogy ezek nem cammogának bizonyos állathoz hasonlóan, melynek már neve is sajtatos tulajdonokkal áll összefüggésben, ezért ez urakat megbüntette. Na hanem az az dólga.

Ebből világos, hogy Zajzonban a személybiztonságról rendkívül gondoskodva van s e részben nem kell a tyukszemeket féltetni.

Itt a sétatérben én is lézengtem a többi emberek között, néztem az ide gyűlt díszes vendégszerget. Voltak itt nők is, még pedig olyanok is, a kik sokat tehettek fel önmagukról, vagy külső vagy belső képzet magas tulajdonaikról, hanem jól tették, ha mások helyett ők maguk tevék ezt.

De a mint a sok szépség látásán jámbor szemlélődésembe elmerülő állók egy rejtett helyen, egyszerre csak zenehangok vonják magukra figyelmemet. Gondolám magamban: ha már benne vagyok a dicső élvezetben, a zeneművészeket is csak közelebből hallgatom meg. Arra felé sompolygék tehát és nagy egek, mit látnak az én bámuló szemeim! Mind egytől egyig, díszes arany-sujtással kivarrtot huzárkákba bujtatott, bizonyos félméternyi köcsagot helyettesítő fehér, és egynek vörös lószór csomaggal feldíszített kalpag főlével lefűdött fejű egyenruhás egyének család ki az élettelen anyagból a varázshangokat.

Már már közel valék ez isteni művésztől, vagy a művészek egyenruhájától egészen elragadtatni, hanem szerencsére egy közbejött véletlen e nagy malheuről megmentett, mert egy valamihez kezdtek, a mit talán a művészek csárdás vagy ily valaminek kereszteltek, s ez a már kitörőfélnen levő enthusiasmusra egy rendkívüli hideg zuhanyt, vagy is a technikus terminust használva „tuscht” zuhanata s azt egészen lehűt.

Elkeseredve a mennyei élv bájköreből egyszerre ily fagyos fűrdőbe cuppanás miatt, tovább rohantam, azaz, hogy csak ballagtam, s így vizsgatalságom közben fülhegygyel olyasmit véltem hallani, mintha valami táncmulatságról beszélne, mely még ma este meg fogna tartatni.

E hír kevéssé megvizsgált.

Erre elszánám magam, hogy oda csak valahogy én is bejutok, habár magam csuzos lábaim miatt abban fájdalom részt nem is vehetek, de legalább a mások örömet látva én is élvezni fogok.

Olyan lassan telt az idő a meghatározott óráig, mintha csak valaki az idő kerekét az én bosztantásomra visszafelé forgatná.

Elvégre azonban kínos város várakozás után még is eljött az ohajta vint óra.

Lassan lassan gyülekezni kezdett a közönség. Én oly helyen helyezém magam el, hol a bejövőket lámpafényél, mely különösen előnyös bizonyos esetekben a szépeket még érdekesebbekké

tenni, könnyen, jól és mégis figyelmet nem ébresztőleg szemügyre vehetém.

Jöttek csinos egyének mindkét nemből, nők suhogó uszályokkal, akár egy legényesebb bálba. Voltak köztök csinosak többen, de a mily igaz, hogy a csillag is mind szép és fényes, mégis a Venus kiválik közülök, úgy itt is... de hagyjuk, egészítse ki az olvasó.

Elkezdődött a tánc, forogtak a párok, hangzott a zene, de ott nem akart megülni a lélek, a kedély, itt távozott a lélek, valami fesz-lidérckint neheztelt a jelen voltakra, mintha a levegő miazmás lett volna.

A zene hangzott, a tánc folyt, de semmi változás.

Majd a szünet közben valami titkos forma beszélgetést vélek észrevenni néhány táncos között, arrafelé sompolyogtam, s úgy véletlen tudomásomra jöve, hogy a táncosnék állítólagos büszkesége, a melyet nem egyvel szemben tanusítottak volna, vala a beszélgetés tárgya. Hogy valóban az állítás tényben nyilvánult-e, nem merem határozotlan állítani, csak hallván azt.

Azonban ha áll, hogy a szem a lélek tükré, s hogy a szemben nyilvánuló kifejezésnek az azal egyidejűleg, vagy azonnal utána következő tettel való egybevetéséből vont következtetésből: a való gondolkodás kivehető, ez esetben a szemlélő figyelmét, különösen a társas táncok alkalmával, alig kerülhet ki néhány urhölgy azon kicsinyítő, ugyszólva azt kérdő kifejezése: vajjon szenny hozzatapadásának félelme nélkül oda nyujthatja-e egyik vagy másik táncosnak kezét (tisztelt a kivételeknek.) Hogy mennyire alaptalan volt ez — affectálásból inkább, mint más szándékosságból eredett — eljárásuk, kikülkötik abból, hogy azon férfi egyének közül, kik ott megjelentek, egyik ellen sem vélnék jogos kifogást felhozhatónak jelen tárgyat tekintve.

Hanem távol legyen tőlem, hogy én bárkit is fenti egyéni nézetemmel csak legkevésbé is sérteni akartam volna. Egyébiránt ez lehetett a szokatlanság eredménye is.

A többiekben az egész rögtönzött táncvigalom, eltekintve az eltekintendőtől, jól ütött ki, s annak reggeli 3 órákor befejezte után még sokáig igen kedves női közönséggel közös időtöltés folyt, ezek eltávoztak után azonban a férfi közönséget csak a világos, de nagyon világos hajnal választá el az est kedélyes mulatsága helyétől, és pedig azon édes vigasszal szívódkban, — hogy az két hét múlva ismétlődni fog, de az eltekintendők elmaradásával. Oh Zajzon! oh feledhetlen emlékü vigalom!

LEGUJABB.

Lemberg, jul. 31. Orosz lapok jó jelnek tekintik, hogy az osztrák-magyar okkupáló hadseregnek a főszerepet Saluator János főherceg játssza, mivel ezen herceg nem tartozik az oroszellenesek közé.

London, jul. 31. Az itteni lapokat arról tudósítják, hogy a török lakosság Mostár és Nevesinje környékén csoportosodik, és hogy az okkupáció e'len rendszeres ellenállást kezd szervezni. Hozzáteszik, hogy ezen események okozták, hogy Jovanovich tábornok bevonulása a dalmáciai oldalról mindeddig elhalasztották.

Bécs, jul. 31. Hivatalos jelentések szerint Szerajevóban a legteljesebb anarchia uralkodik. A hírhedt Hadzi Loja igazgatásai folytán Madzsar basa szerajevói kormányzó egy osztály katonasággal és az ottani főparancsnokkal elmenekült; de Hadzi Loja utólrta őket s visszahozta. Madzsar basát le-tették, s helyébe a csapatok főparancsnokát, nyilván ennek akarata ellenére, tették meg kormányzó-nak. Miután Madzsar házát kifosztották, a feliz-gatott csöcselék a fegyverraktárt kezdte kifosztani, s véres verekedés fejlődött ki a csöcselék és rend-őri közegek közt. Végre a csöcselék elfoglalta a fegyverraktárt. — Hadzi Loja ezután hirtelreint testvérét Banyalukába küldte, hogy ott is zendü-lést szitson a török hatóságok ellen, de ezek az amisszáriust állítólag elfogták és letartóztatták.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Leng a zászló városunkban.** Egyik a „Bazár” épületen, a másik a városházán. Mindkét díszes nagy nemzeti lobogón vastag piros betűkkel olvasható a felirat: „Eljén dr. Csiky Kálmán!”

— **Időjárás.** Huzamos ideig tartó esőzések folytán — egy huzamban 57 óráig hullott az al-dás — nemcsak a patakok áradtak meg a községben, hanem az Olt folyó is több helyen átlépte medrét. A künn levő boglyák vízben állanak, így sok helyen a kukorica és gabona-földeken sárgán hőmpölyög az ár. A kalangyák át vannak ázva s félni lehet, hogy ha a nedvesség nem csökken, a szem kalászában csirázik ki. A láthatár még foly-tonosan borult.

— **Kézdi Vásárhelyről** táviratilag értesítenek bennünket a következőkről: „A Szemerét fellép-tető egyének tegnap este fáklás tüntetést rendez-ve, míg egyik korcsmától a másikig haladtak, a Pap Lajos párti korcsmából előtörő egyénekkal verekedésbe keveredtek, de a kapitányság rögtön katonai erőt vett és a rendet helyreállította.”

— **Tusnádról** Dobay Sándor gyógyszerész ur-

tól levelet vettünk, melyben sajnálattal említi fel, hogy egy „Aeolus” aláírással megjelent fürdői tár-cacikkünk megírását illetőleg dr. Lengyel Gyula ur által ú gyanusítottat. Az igazságnak és méltá-nyosságnak teszünk eleget, midőn kijelentjük, hogy a kérdéses közleményt nem Dobay ur írta s an-nak megírásához be sem folyt. Ha tehát a dr. ur multkori támadása Dobay urral szemben itt leli alapját, bátran kimondhatjuk, hogy Lengyel ur el-járása igazságtalan volt.

— **Műkedvelői előadást** tart folyó hó 7-én az ilyefalvi „Ifjusági önképzőkör”. — Ez alkalommal Tóth K. „Nők az alkotmányban” című vigjátéka kerül színre. A darab-választás alkalmosszerű min-denesetre. Az előadás tiszta jövedelme ezen derék kis társulat könyvtára gyarapítására fordítatik. Ajánljuk a közönség szíves pártfogásába.

— **Beküldetett.** Az Ilyefalva és Aldoboly ha-tárát képező patakon át vezető hid már három hét-el ezeltől rongált állapotban volt. Mindkét vége le lévő szakadva, az utazás veszélyel jár. Tisz-telettel kérjük azokat, a kiket illet: szíveskedjenek elejét venni annak a bekövetkező körülmény-nek, hogy pár nap múlva már átjárni se lehessen.

— **Jelenet a börtönben.** A farignanói (felső-olaszországi) bagno igazgatója mult szerdán meg-vizsgálás végett egy fogoly cellájába ment. Alig lépett be, midőn a fogoly rárohanva, földre teperte és egy darab fával szeget vert a halantékába. Az igazgató jajgatása egy őrt hitt a börtönbe, ki lát-va a rémtettet, kardot rántott és a gonosztevő fej-t ketté hasította. E közben azonban a szerencsét-len fiatal igazgató is kiadta lelét. Izgató volt a gyilkost és áldozatát békésen egymás mellett fe-küdvé látni.

— **A pesti ár- és érték-tőzsde** gabonavásári bizottsága a közetkező hirdetményt bocsátotta ki: A gabonavásár azon t. c. vidéki látogatók, a kik a magyar és osztrák vaspályák és a dunagőzhajózási társaság által engedélyezett 33 „/”-os menetdíj el-engedest igénybe venni óhajtanak, felhivatnak, hogy az erre nézve szükséges igazolvány- és belépti je-gyet kora idején, a tőzsdei titkárságnál rendeljék meg. Azon cégek pedig, kik külön állóhelyekre számot tartanak, ugyszintén azon iparosok, kik a kiállításon részt venni óhajtanak, szíveskedjenek azt legkésőbb f. év augusztushó 12-éig a tőzsdei tit-kárságnál bejelenteni, mivel az elkészt bejelenté-sek tekintetbe nem fognak vétetethni. Kelt Buda-pestben, 1878 jul. 26-án.

— **A lapunk** mai számában közölt n.-ajtai le-velet, bár lényegében a mult számban már ugyan-ez el volt mondva, közre adtuk azon okból, mivel pár önálló gondolatot is tartalmaz s felhívást intéz az erdélyrezi leendő képviselőkhöz, hogy az Olt folyó valóban szükségessé vált szabályozását végre keresztül vigyék az országgyűlésen.

Szerkesztői posta

László Dávid urnak Osdola. Jönni fog.
Aeolus Tusnád, A jövő számra maradt.

Érték- és váltó-árnyalom a bécsi es. kir. nyilvános tőzsdén augusztus 2.

Magyar aranyjárdék	90.25
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	115.50
„ „ „ II. „ „	113.—
„ keleti vasut II. kibocs. államkötv.	78.—
„ „ 1876. évi államkötv.	68.40
„ vasuti kölcsön kötvény	102.—
„ földterhermentesítési kötvény	79.25
Temesvári „ „	77.25
Erdélyi „ „	76.—
Szőlődezmaváltsági „ „	85.—

Nyilvános engedélyezett közép kereskedelmi iskola

Burehez Henrik igazgatósága alatt Brassóban.

Ezen kereskedelmi isko'a 3 évfolyamból áll s abban a kereskedelmi tudományoknak összes tantárgyai taníttatnak az európai nagy városok legkitünőbb iskoláinak mintájára. Együttal a tanuló saját anyanyelvét, a magyar vagy román nyelvet is mivelheti, melyet külföldi tanodákban tud-valevőleg előadni nem szokás.

A végzett tanoncok bármilyen más intézetek végzett növendékeivel egyenlő jogokat élveznek; — többek közt azon előnyben részesülnek, hogy a cs. kir. hadseregbe mint egyéves önkéntesek léphetnek be.

Ezen évben, mint a harmadik évfolyamban, történt a kereskedelmi érettségi vizsga elősz'r, a legnagyobb előnnyel, kir. tanfelügyelő Koos Ferenc ur és a brassói kereskedelmi kamara jelenlétében.

A kereskedelmi tanodával egybekapcsolva van egy finővelde.

Az iskolaén kezdete szeptember 1.

Tanterv ingyen küldetik meg.

Az igazgatóság.

Osztrák egys.-államadósság papírban	64.35
„ „ „ „ ezüstben	66.20
„ „ „ aranyjárdék	74.30
1860. államsorsjegy	113.50
Osztrák nemzeti bankrészevény	825.—
„ „ „ hitelintézeti	264.25
Magyar hitelbank	235.25
Ezüst	100.40
Cs. kir. arany	5.48
Napoleon'or	9.21 ¹ / ₁₀
Német birodalmi márka	56.80
London	114.60

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Pályázati hirdetmény.

A sepsi-szentgyörgyi fuiskolánál egy rendes és egy segédtanítói álló más üresedésbe jöven, ezekre pályá-zat hirdettetik. A rendes tanítói álló-más 400 frt. évi fizetéssel és 100 frt. lakbérrel, a segédtanítóié 300 frt. évi fizetés és 60 frt. lakbérátalánnyal van összekötve Felhivatnak pályázni kivá-nók, miszerint kellően felszerelt folya-modványukat folyó hó 20-ig annál is inkább adják be, miután a később ér-kezők figyelmen kívül hagyatnak.

S-Sztgyörgy, 1878 aug. 2.

Császár Bálint,
isk. széki elnök.

I — 3

Pályázati hirdetmény.

A sepsi-szentgyörgyi államilag se-gélyezett polgári leányiskolánál a ter-mészettudományi és történelmi szak-csoport tanítói állomására pályázat hirdettetik. A természettudományira férfi és nőtanító egyaránt pályázhat; a történelmi szakcsoporttal össze lé-vén köve a női munka tanítás is, ez állomásra nőtanító fog kinevezettni. Mindkét állomás évi 700 frt. fizetéssel és 100 frt. la-bérátalány élvezetével jár. Felhiva'nak pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványukat az iskolaszékhez folyó hó 20-ig adják be; a később érkező pályázatok nem fognak tekintetbe vétetni.

S Szentgyörgy, 1878 aug. 2.

Császár Bálint,
isk. széki elnök

I — 2